

**MİNİMUM STANDARTLAR İZLEME ve DEĞERLENDİRME
PROGRAMININ UYGULANMASINA DAİR YÖNERGE**

EK 5

**Kuruluş bakımı altındaki 10-18 yaş grubu çocuklar için yaşam
becerilerini izleme ve değerlendirme kılavuzu**

**KURULUŞ BAKIMI ALTINDAKİ 10-18 YAŞLARINDAKİ ÇOCUKLAR İÇİN
YAŞAM BECERİLERİNİ İZLEME VE DEĞERLENDİRME KILAVUZU
(Grup / ev sorumluları tarafından altı ayda bir değerlendirmeye alınır)**

Bu kılavuz, grup ve ev sorumlularının, sorumlusu oldukları 10-18 yaş aralığındaki hizmet alıcılara bağımsız yaşam becerileri kazandırmayı amaçlayan mesleki çalışma planlarını oluşturmakta yol göstermek amacıyla bir kontrol listesi olarak hazırlanmıştır. On dört başlıkta toplanan yaşam becerileri ve yetkinlikler 10-14 ve 15-18 yaş aralıklarında kazanılma uygun olacaklar biçiminde ayrıştırılmış ve her sütunda yer alan beceriler, çocuğun olgunlaşmasına koşul olarak mesleki değerlendirmeye alınması gerekliliğine göre yukarıdan aşağıya sıralanmıştır. Yaşam becerilerine verilen başlık numaraları büyüdükçe, 10-14 yaş aralığında kazanılmış olması gereken becerilerin sayısı görece azalmakta, 15-18 yaş aralığında mesleki çalışmaya dahil edilmesi gerekenlerin sayısı görece artmaktadır.

İzleme değerlendirme formunu dolduran grup sorumlusu / ev sorumlusu / danışman:.....

Değerlendirmede görüşlerine başvurulmuş diğer meslek elemanları:

.....
.....
.....

Formun doldurulduğu tarih: .....

1) Sağlık becerileri

10-14 yaş	15-18 yaş
<ol style="list-style-type: none"> 1) Ateş ölçer kullanabilme 2) Başkasının gözetimi altında olmadan ilaç kullanabilme 3) Soğuk algınlığı, grip gibi yaygın hastalıkların belirtilerini fark etme 4) Vücut bölümlerini ve cinsel işlevleri bilme 5) Üreme organı sağlığı ve hijyen 6) Alkol, tütün ve uyuşturucuların sağlığa zararları 7) Hamileliğin ve cinsel yoldan bulaşan hastalıkların riskleri 8) Ne zaman, nasıl ve nereden acil sağlık hizmeti için başvurmak gerektiğini bilme	<ol style="list-style-type: none"> 1) Soğuk algınlığı, grip vb geçirdiğinde kendine bakabilme 2) Küçük kesik ve yanıklara karşı alınacak önlemler 3) İlk yardım çantası kullanma 4) Reçetesiz satılan ilaçları bilme ve doğru kullanma, prospektüs okuyabilme 5) Düzenli sağlık kontrolü gerekleri 6) Sağlıklı diyet, egzersiz gibi önleyici sağlık önlemleri 7) Cinsel yoldan bulaşan hastalıkların yayılmasının nasıl önlenebileceğini bilme

2) Yeme içme becerileri

10-14 yaş	15-18 yaş
<ol style="list-style-type: none"> 1) Yemekten ve sofraya hazırlamadan önce ellerini yıkama 2) Mutfak aletlerinin adlarını ve işlevlerini bilme 3) Kafeteryaya ya da ayaküstü yemek dükkanında yemek ısmarlama 4) Kahvaltı hazırlama 5) Sofra kurma 6) Yiyeceklerdeki bozulma belirtilerini fark etme	<ol style="list-style-type: none"> 1) Restoranda yemek sipariş etme 2) Sofra adabı 3) Mutfak aletlerini doğru ve emniyetli biçimde kullanma 4) Yemek pişirme, yemek kitabı kullanma 5) Haftalık yemek münüsü hazırlama 6) Gıda piramidi ve sağlıklı besinler hakkında bilgi sahibi olma

3) Acil durum ve güvenlik becerileri

10-14 yaş	15-18 yaş
1) Acil durumlarda aranacak numaralar ve bunlara nasıl ulaşılacağı hakkında bilgi sahibi olma 2) Polis, ambulans, itfaiye çağırma 3) Yangın önleme önlemleri 4) Doğalgaz sızıntılarını algılama 5) Yangına yol açabilecek elektrikli araçların kullanımı 6) Acil tıbbi yardım için başvurma 7) İlk yardım 8) Sivil savunma ve doğal afetler 9) Sığınak kullanma	1) Sakıncalı ve tehlikeli olabilecek ev malzemelerinin güvenli bir şekilde muhafaza edilmesi 2) Yangın söndürme bilgisi, yangın söndürücü kullanma 3) Yangın durumunda tahliye

4) Ulaşım becerileri

10-14 yaş	15-18 yaş
1) Trafik kuralları bilgisi 2) Emniyet kemeri kullanma 3) Bisiklet kullanma 4) Okula kendi kendine gidip gelme 5) Toplu taşıma imkanları, toplu taşıma araçlarını kullanma	1) Taksi kullanma 2) Şehirler arası seyahat 3) Yol öğrenme, yol haritası okuma, yol bilgisi verme 4) Sürücü ehliyeti sahibi olmanın koşulları

5) Kişisel görünüm ve hijyen becerileri

10-14 yaş	15-18 yaş
1) Kendi kendine giyinme 2) Düzenli dişlerini fırçalama 3) Kendi kendine yıkanma 4) Tırnak ve saç temizliği 5) Giysilerini temiz tutma, temiz giyinme 6) Düzenli duş alma, banyo yapma 7) Kendi çamaşırlarını yıkama	1) Cinsiyetine uygun sabun, şampuan, deodoran, tıraş kremi vb kullanabilme 2) Düşme, küçük sökülük vb dikme 3) Giysilerin hangi usulle temizlenmesi ya da yıkanması gerektiğini bilme 4) Çamaşır makinesi kullanma 5) Ütü yapma 6) Saç ve tırnak bakımı yaptırma 7) Hangi ortamlar için hangi giysilerin uygun olduğunu bilme

6) Ev işi becerileri

10-14 yaş	15-18 yaş
1) Yatağını yapma 2) Yatağını değiştirme 3) Odasını ve dolaplarını düzenli tutma 4) Bulaşık yıkama 5) Ortam temizliği	1) Temizlik için uygun malzemeler 2) Buzdolabı kullanımı 3) Basit tamirler 4) Evi düzenli tutma 5) Enerji tasarrufu 6) Önemli tamirler

7) Çevre imkanlarına ulaşma becerileri

10-14 yaş	15-18 yaş
<ol style="list-style-type: none"> 1) En yakın sağlık kuruluşlarının yerleri 2) Yakın çevrede temel ihtiyaç maddelerinin satıldığı noktalar 3) Yakın çevredeki posta telefon haberleşme imkanları 4) Yakın çevredeki kütüphaneler, sinemalar, tiyatrolar vb	<ol style="list-style-type: none"> 1) Elektrik-su-doğalgaz arıza ve kesinti ihbarında bulunma 2) Yakın çevredeki alışveriş noktaları 3) Geniş çevredeki sosyal-kültürel-sportif etkinlik imkanları 4) Geniş çevredeki alışveriş noktaları 5) Sosyal yardım ve rehberlik kuruluşlarına başvurma 6) Kamu kurumlarında işlem yapma

8) Kişiler arası ilişki becerileri

10-14 yaş	15-18 yaş
<ol style="list-style-type: none"> 1) Başkalarıyla tanıştırdığında karşılık verme, tanıştırdığı kişiye basit sorular sorma 2) Başkalarıyla göz teması kurma, el sıkışma 3) Başkalarıyla basit sohbetler etme ("havadan sudan konuşma") 4) Kendini tanıtmaya 5) Başkalarından yardım isteyebilme 6) Başkalarıyla arasındaki sınırları bilme	<ol style="list-style-type: none"> 1) Sorunları fiziksel güç kullanarak çözmeye çalışmaktan kaçınma 2) Duygularını başkalarına aktarabilme 3) Öfkesini ve başka kuvvetli duyguları uygun biçimde ifade edebilme 4) Başkalarıyla problemleri çözme 5) Başkalarıyla problemleri kendi başına çözemediğinde kimin yardımına başvurabileceğini bilme 6) Zararlı ya da sakıncalı olabilecek ilişkileri ayırt edebilme 7) Arkadaşlarından gelebilecek yanlış yönlendirmelere hayır diyebilme 8) Akranlarıyla sosyal buluşmalar düzenlemeye ön ayak olabilme 9) Kendisinin güçlü ve zayıf noktalarını teşhis edebilme 10) Bir arkadaşlığa / ilişkiye sağlıklı biçimde son verebilme

9) Para harcama ve tüketim becerileri

10-14 yaş	15-18 yaş
<ol style="list-style-type: none"> 1) Bakkalda markette alışveriş yapma, para üstü hesaplama 2) Haftalık bütçe yapma 3) İndirimli fiyat - normal fiyat farkını bilme	<ol style="list-style-type: none"> 1) Temel ihtiyaç - lüks ayrımını bilme 2) Farklı mağazalardaki fiyatları karşılaştırarak ve parasını tasarruf ederek alışveriş yapabilme 3) Para biriktirme 4) Aylık bütçe yapma 5) Bankada hesap açma 6) Kredili - peşin alışveriş farkını bilme 7) Brüt - net ücret farkı bilgisi

10) Hukuk bilgisi

10-14 yaş	15-18 yaş
<ol style="list-style-type: none"> 1) Kanunlara aykırı davranışlar ve sonuçları hakkında temel bilgi 2) Kanunla ihtilaf durumunda ya da mağdur olduğunda nereye nasıl başvurabileceğini bilme 3) Kanunla ihtilaf durumunda sahip olduğu hakları bilme	<ol style="list-style-type: none"> 1) Ceza sorumluluğu 2) Kovuşturma ve yargılama usulleri, savunma hakları 3) Kanuna aykırı fiillerin yaptırımları 4) Askerlik hizmeti 5) Avukata başvurma, hukuki danışmanlık alma 6) Ergin kişilerin yurttaşlık hakları ve yükümlülükleri (seçmen olma, oy kullanma vb) 7) Sözleşme okuma ve anlama

11) Barınma becerileri

10-14 yaş	15-18 yaş
<ol style="list-style-type: none"> 1) Komşularla iletişim	<ol style="list-style-type: none"> 1) Ev arama, uygun ev seçme, ev sahibiyle anlaşma 2) Eve taşınma ve taşınma giderleri (su, elektrik, doğalgaz bağlatma, depozito vb) 3) Ev döşeme 4) Komşularla ve ev sahibiyle ilişkiler 5) Ev giderleri bilgisi

12) Eğitimini planlama becerileri

10-14 yaş	15-18 yaş
<ol style="list-style-type: none"> 1) Bireysel bilgi, beceri ve yeteneklere uygun eğitim alanları	<ol style="list-style-type: none"> 2) Öğrenimini ilerletme imkânlarının farkında olma 3) Hangi işin hangi öğrenim düzeyini ve hangi mesleki nitelikleri gerektirdiğinin farkında olma 4) Farklı kariyerlerin sağlayabileceği yaşam standartları 5) Değişik örgün ve yaygın öğrenim kurumlarına başvurma

13) İş yaşamı becerileri

10-14 yaş	15-18 yaş
	<ol style="list-style-type: none"> 1) Kendisi için uygun iş imkânları hakkında farkındalık 2) İş imkânlarını araştırma, farklı iş imkânlarını tartma 3) İşe başvurma, iş başvurusu ve özgeçmiş hazırlama 4) İş görüşmesine gitme, görüşmeye hazırlanma 5) Çalışma mevzuatı hakkında bilgi (3413, asgari ücret vb) 6) Çalışanların hakları 7) İş ortamında uyulması gereken kurallar

14) Hamilelik, ebeveynlik, çocuk bakımı becerileri

10-14 yaş	15-18 yaş
	<ol style="list-style-type: none"> 1) Aile planlaması yöntemlerini, gebeliği önleyici araçlara nasıl ulaşılacağını bilme 2) Aile planlaması merkezlerine erişim 3) Kürtaj 4) Hamilelik sırasında ilaç, alkol, tütün kullanımının zararları 5) Doğum öncesi bakım 6) Bebek ve çocuk bakımı 7) Çocuk hastalıkları 8) Çocuk gelişimi 9) Çocuk ve oyun 10) Çocuk ve disiplin 11) Aile danışma merkezlerine erişim